

**UCHWAŁA NR XXIX/218/2020
RADY MIEJSKIEJ BĘDZINA**

z dnia 16 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz.U.2020.713 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity – Dz.U.2020.218).

**Rada Miejska Będzina
uchwala:**

§ 1. Przyjąć „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”, stanowiący załącznik do uchwały, będący jej integralną częścią.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Będzina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Będzina

Krzysztof Dudziński

Załącznik do uchwały Nr XXIX/218/2020

Rady Miejskiej Będzina

z dnia 16 grudnia 2020 r.

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2021 – 2025**

Wydział Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej
Będzin, grudzień 2020

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	POJĘCIE PRZEMOCY W RODZINIE	4
3.	DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	15
4.	ZASOBY INSTYTUCJONALNE ŚWIADCZĄCE POMOC OFIAROM PRZEMOCY	28
5.	ANALIZA SWOT MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021- 2025	35
6.	CELE I ZADANIA PROGRAMU	36
7.	ADRESACI PROGRAMU	41
8.	REALIZATORZY PROGRAMU	42
9.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	42
10.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	43
11.	MONITORING	43
12.	PODSUMOWANIE	43

I. WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest jedną z najcięższych form naruszania praw człowieka. To zjawisko dotyczące rodziny o różnym statusie społecznym, którego konsekwencje daleko wybiegają poza bezpośrednie fizyczne obrażenia ofiary. Zjawisko przemocy w rodzinie poważnie zaburza funkcjonowanie całej rodziny, prowadząc do naruszenia norm moralnych i prawnych. Statystycznie osobami doświadczającym przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety, dzieci, osoby chore, niepełnosprawne i starsze. Dzieci, które doświadczają przemocy i obserwują przemoc w domu, w dorosłym życiu częściej stają się zarówno ofiarami, jak i sprawcami przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinach. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin. Przemoc może być spowodowana utratą kontroli nad agresywnym zachowaniem sprawcy, poczuciem bezradności oraz siły i planowanym lub impulsywnym zachowaniem.

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych wymagających rzetelnego diagnozowania oraz podejmowania systematycznych, długofalowych i specjalistycznych działań realizowanych przez przedstawicieli wielu instytucji i służb.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 jest realizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

II. POJĘCIE PRZEMOCY W RODZINIE

W literaturze i w mediach wciąż aktualny jest problem przemocy. Przemoc jest zjawiskiem wszechobecnym. Występuje w różnych środowiskach i sferach życia. We współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym. Termin przemoc potocznie najczęściej zastępowany jest takimi pojęciami jak brutalność, okrucieństwo, przestępczość. Pod pojęciem przemocy najczęściej rozumie się relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły, co utrudnia samoobronę osoby pokrzywdzonej z uwagi właśnie na wyraźną asymetrię sił – jedna bowiem ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Przemocy jednakże nie należy utożsamiać z agresją. To, co odróżnia przemoc od agresji, to owa przewaga sił jednej strony. W przemocy zawsze występuje ona po stronie sprawcy, w przypadku agresji zaś jest zrównoważona. Celem przemocy jest wyrządzenie ofierze szkody, wywołanie bólu, zadanie cierpienia, poniżenie. Sprawca naraża na szkody zdrowie i życie ofiary. Jest przy tym świadomy skutków swoich działań. Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Dokonuje się ona poprzez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie, nieliczenie się z dobrem ofiary przemocy, powodowaniem cierpienia.

Przemoc jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody”. Przemoc to wreszcie wykorzystanie w kontaktach międzyludzkich przewagi sprawcy, aby realizować jego własne cele. Dokonuje się ona przez naruszenie praw osobistych drugiego człowieka, manipulowanie, nieliczenie się z dobrem ofiary przemocy, powodowaniem cierpienia. Jednak o przemocy decydują trzy podstawowe warunki: sprawca może sobie pozwolić na przemoc, ponieważ czuje się bezkarny; przemoc realizuje potrzeby sprawcy i zachowanie to narusza dobro i prawa ofiary. Dużym problemem w przeciwdziałaniu przemocy stosowanej wobec kobiet są wspomniane już stereotypy myślowe, czyli swego rodzaju społeczna akceptacja. Wpływ na to ma głównie zła socjalizacja, przygotowująca do społecznej roli związanej z płcią. Kobieta powinna być uległa, dbać o rodzinę, zajmować się dziećmi, osobami niedołącznymi, a także mężem – bez względu czy jest sprawcą przemocy, czy nie.

Źle widziane są jakiegokolwiek przejawy niezależności kobiet, pewności siebie czy dominacji. Wielu ludzi twierdzi, że jedynym sukcesem i celem życiowym kobiety powinno być wyjście za mąż, założenie rodziny i stworzenie szczęśliwego domu, przez przymilne zachowanie wobec męża. Panuje przekonanie, że jeżeli kobieta nie spełnia tych oczekiwań sama prowokuje bicie. Uwzględniając rodzaje zachowań sprawcy, przemoc w rodzinie najczęściej dzielimy na: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Przemoc fizyczna – naruszanie nietykalności fizycznej - jest intencjonalnym zachowaniem, w którym sprawca wykorzystuje przewagę sił w stosunku do członków swojej rodziny, powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz – tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp. Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, a doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej - obejmuje przymus, groźby, zastraszenie, wykorzystywanie emocjonalne. Ma na celu pozbawienie ofiary jej zaufania do siebie i własnych kompetencji w różnych obszarach życia. Najczęstsze formy przemocy psychicznej to: obrażanie, wyzywanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia czy wykształcenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, itp. Stosowanie przemocy psychicznej jest najczęściej występującą formą przemocy w rodzinie, co wynika przede wszystkim z tego, że naruszenie nietykalności cielesnej (przemoc fizyczna) lub sfery seksualnej człowieka zawsze oznacza ingerencję w jego psychikę. Jednocześnie zarówno częstotliwość występowania przemocy w rodzinie, jak i jej dolegliwość mogą być w przypadku przemocy psychicznej bardziej uciążliwe niż ból fizyczny. Konsekwencją takiej przemocy może być niska samoocena, wzmożona czujność, tiki nerwowe, zmiana nastrojów, słaba kontrola emocji.

Przemoc seksualna - naruszenie intymności - polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, jak również kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Przemoc seksualna występuje

wraz z fizycznym i psychicznym znęcaniem się. Formy przemocy seksualnej to: gwałt, wymuszanie pożycia, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, komentowanie szczegółów anatomicznych, krytyka zachowań seksualnej, wyglądu, itp.

Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności sprawia, że ofiara staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc innego typu. Przykłady tej przemocy obejmują ograniczenie dostępu do pieniędzy czy do informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o najmniejsze choćby środki, wykradanie pieniędzy, niedopuszczanie do pracy zarobkowej. Przemoc ekonomiczna wiąże się również z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane potrzeby niezbędne dla przeżycia, np: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp. Inną formą przemocy ekonomicznej jest zaniedbanie i oznacza np: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp. Przemoc w rodzinie rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem długofalowym i ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości.

Inną często stosowaną formą przemocy w rodzinie jest zaniedbywanie dzieci. Uważane jest to za najłagodniejszą formę przemocy, ale to tylko pozory, ponieważ jej skutki są dramatyczne. Ogólnie rzecz biorąc charakteryzuje się ona po prostu nie zaspokajaniem podstawowych potrzeb dziecka, zarówno tych związanych z jego przeżyciem, jak i tych, które mają zapewnić poczucie bezpieczeństwa i odpowiednią stymulację rozwoju. W wielu przypadkach zaniedbywanie zaczyna się już w okresie ciąży, matka wówczas nieodpowiednio się odżywia, prowadzi niehigieniczny tryb życia, ulega nałogom, podejmuje świadomie działania wywołujące poronienie. Do najbardziej powszechnych form zaniedbywania dziecka, po przyjściu na świat, należy porzucanie go w miejscu, gdzie ma ono niewielkie szanse na znalezienie przez osoby trzecie, a więc na przeżycie, niewystarczające pod względem ilościowym i jakościowym odżywianie, opieszale leczenie, brak zabezpieczenia przed chorobami, zakłócanie snu dziecka. W stosunku do starszych dzieci najczęstszymi przejawami zaniedbania

są: toczenie w jego obecności awantur, narażenie na wypadki, brak czujności w ocenie zagrażających mu wydarzeń, m.in. Nie dostrzegania możliwości napastowania seksualnego. Bardzo typowym zachowaniem rodziców wobec dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych jest zamykanie dziecka w osobnym pomieszczeniu, podczas obecności rodziców w domu, oraz wyłączenie dziecka ze wspólnych zajęć, izolowanie od rówieśników, narzucanie ogromu obowiązków, lub stawianie wymagań przerastających siły dziecka. Wymienione powyżej zjawiska określane są mianem zaniedbywania, mogą one wynikać z braku wiedzy o potrzebach dziecka lub też z braku umiejętności ich zaspokajania. Na podstawie badań można stwierdzić, że duża grupa rodziców zaniedbujących dzieci pochodzi ze środowisk, gdzie można zaobserwować braki w wykształceniu i trudności ekonomiczne.

Jak wskazują eksperci, zwykle definicje przemocy biorą pod uwagę trzy zasadnicze kryteria:

- rodzaj zachowania
- intencje
- skutki przemocy.

Poza tym przemoc może mieć charakter:

- instrumentalny, czyli służący jako środek do realizacji określonych celów
- bezinteresowny, czyli jako poszukiwanie zadowolenia w znęcaniu się nad innymi
- zbiorowy
- indywidualny.

Podstawowe cechy przemocy są następujące: jest to proces, nie pojawia się znienacka, jest cykliczny, ma tendencję do powtarzania się, eskaluje, nie zatrzymana przybiera na sile, przebiega w wymiarze dominacja – uległość, nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, przejawia się w różnorodnych formach.

Przemoc w rodzinie jest najczęściej zjawiskiem powtarzalnym charakteryzującym się swoistą dynamiką. Wyróżnia się następujące etapy cyklu przemocowego:

1. **Faza narastającego napięcia** – charakteryzują ją pojawianie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych i narastające napięcie w związku. Sprawca przemocy staje się coraz bardziej drażliwy, ofiara przemocy stara się opanować sytuację, tłumaczy zachowania sprawcy.

2. **Faza ostrej przemocy** – zachowania sprawcy stają się nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Dochodzi do zachowań agresywnych i stosowania przemocy.
3. **Faza miodowego miesiąca** – sprawca przeprasza ofiarę za wybuch przemocy, znajduje zewnętrzne powody swojego zachowania. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas, utrzymuje satysfakcjonujące kontakty seksualne. Ofiara zaczyna wierzyć, że sprawca się zmienił.

Należy pamiętać, że cykle przemocy często się powtarzają. Faza miodowego miesiąca jest silnie gratyfikująca dla ofiary, wzbudza ambiwalencję uczuć i postaw wobec sprawcy. Między innymi z tego powodu związki przemocowe są często trwałe, ofiary mogą mieć trudności z zakończeniem takiego związku. Sytuacja przemocy w rodzinie często prowadzi do powstania syndromu wyuczonej bezradności u ofiary przemocy. Wyuczona bezradność to poddanie się, zaprzestanie wszelkich działań wynikające z przekonania, że zmiana sytuacji przemocowej nie jest możliwa. Osoby doświadczające wyuczonej bezradności mają deficyty w trzech sferach: poznawczej (zniekształcone przekonania o własnej bezsilności, niewiara w możliwość zmiany), motywacyjnej (są bierne, nie podejmują działań) i emocjonalnej (stany apatii, lęku, depresji). Wielu badaczy w kontekście przemocy w rodzinie mówi o syndromie sztokholmskim. Jest to poczucie sympatii i solidarności ofiary ze sprawcą przemocy, które jest skutkiem silnej reakcji na stres oraz podejmowanych przez ofiarę przemocy prób zwrócenia na siebie uwagi i wywołania współczucia u sprawcy. Zarówno mechanizm działania faz przemocy, jak wyuczona bezradność oraz syndrom sztokholmski silnie wiążą ofiarę ze sprawcą, stabilizują przemocowy związek. Zawsze w pracy z ofiarami i sprawcami przemocy należy mieć świadomość tych mechanizmów.

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach” w tempie określanym jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwstawnych opóźniających zmianę. W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy ofierze. Osobie pokrzywdzonej należy najpierw pomóc się bronić, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy, gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości. Najważniejsze zasady,

którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania, pamiętając, iż nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy to:

- bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
- autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka.

Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- objawy fizyczne (m.in. Obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- objawy emocjonalne (m.in. Smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),
- objawy społeczne (m.in. Nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. Seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, to są najczęściej dzieci. Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniami zachowania związanymi z trudnościami kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma. Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Maltretowanie dzieci zaburza ich rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interdyscyplinarnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu.

Przemoc w rodzinie jest ściśle powiązana z alkoholizmem, ponieważ w większości przypadków przemoc dokonywana jest właśnie pod wpływem alkoholu. Należy jednak pamiętać, iż alkohol nie jest bezpośrednią przyczyną tego rodzaju patologii, a zwykle jest swego rodzaju katalizatorem, który uwalnia agresję. Część przypadków przemocy w rodzinie dokonywana jest bez udziału alkoholu, a rodziny, w których się ona odbywa zwykle postrzegane są w społeczeństwie za rodziny normalne.

Zjawisko przemocy w rodzinie nie ogranicza się tylko do przemocy fizycznej, lecz przybiera różnorodne formy. Spowodowane jest to głównie tym, że zarówno metody interwencji, jak i podłoże tych zachowań są odmienne. Ogólnie teoretyczne modele wyjaśniające przyczyny omawianego zjawiska można podzielić na socjologiczne i psychologiczne. Model socjologiczny polega na łączeniu przemocy z czynnikami społecznymi, które są powodem stresu w rodzinie. Stworzono więc model stresu społecznego. Według tego modelu czynnikami, które wywołują stres w rodzinie, prowadzący do przemocy, są: niskie płace, bezrobocie, złe warunki mieszkaniowe, izolacja, przeludnienie. Można więc stwierdzić, że przemoc jest swojego rodzaju formą przystosowania lub reakcją na stres strukturalny. Ten punkt widzenia jest jednak ograniczony, gdyż przemoc w rodzinie, jak już wcześniej wspomniano, nie występuje tylko w rodzinach o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, ale dotyczy całego społeczeństwa. Inną próbą wyjaśnienia przyczyn omawianego zjawiska jest teoria wymiany i kontroli społecznej. Podstawą tej teorii jest wzajemne nagradzanie się i karanie. Polega to mniej więcej na tym, iż członkowie rodziny dokonują wzajemnej wymiany uczuć, dóbr oraz usług lub wstrzymują je. W sytuacji, gdy bilans wymiany spełnia oczekiwania wszystkich członków w rodzinie panuje ład i porządek. W przypadku, gdy dojdzie do naruszenia tego bilansu powstają okoliczności sprzyjające przemocy.

W socjologicznym podejściu do zjawiska przemocy pojawia się także model kulturowy. Według tej teorii zakłada się, że przemoc jednostki stanowi odzwierciedlenie jej relacji ze społeczeństwem. Wartości kulturowe oraz bezkarność sprawców przemocy wywierają ogromny wpływ na stosunek ludzi do zachowań agresywnych. Powoduje to akceptowanie agresji oraz definiowanie jej jako formy wyrażania emocji, a także kontroli nad innymi. W literaturze przedmiotu można również doszukać się analizy przemocy w rodzinie w kategoriach kosztów i korzyści. Teoria wymiany i kontroli społecznej zakłada, że prywatny charakter środowiska domowego obniża koszty nadmiernej agresji w postaci oficjalnej nagany, natomiast brak społecznych ograniczeń dodatkowo zwiększa

prawdopodobieństwo zachowań agresywnych. Przemocy w rodzinie sprzyja fakt, że łatwo jest się jej dopuścić natomiast bardzo trudno jest ją wykryć. Zwolennicy ujęcia socjologicznego współcześnie oddalają się od modelu stresu społecznego, zмирzając jednocześnie w kierunku analizy transakcji pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy w rodzinie i społeczeństwie. Innym ujęciem przyczyn przemocy jest ujęcie psychologiczne, które obejmuje modele skoncentrowane na jednostce oraz modele integracyjne.

Modele skoncentrowane na jednostce obejmują:

- ujęcie psychobiologiczne, które koncentruje się na cechach osobowości, mających charakter psychopatyczny;
- ujęcie psychodynamiczne skupia się na odbiegających od normy cechach sprawcy przemocy, lecz nacisk położony jest w tym ujęciu na konflikty wewnętrzne oraz związane z nimi dysfunkcje;
- teorię społecznego uczenia się, która stanowi swojego rodzaju alternatywę dla biologicznego determinizmu, koncentrując się na obserwacji zmian zachowania jednostki agresywnej pod wpływem uczenia się.

Natomiast integracyjne modele przemocy w rodzinie obejmują:

- model psychospołeczny, który sugeruje, że określone czynniki stresowe i negatywne wpływy środowiska mogą predestynować jednostkę do stosowania przemocy;
- wieloczynnikowy model przemocy w rodzinie, który zakłada istnienie czterech grup czynników stresowych:
- stosunki pomiędzy opiekunami: wewnątrz małżeństwa, relacje z macochą/ ojczymem, partnerem/partnerką,
- relacje z dziećmi i starszymi podopiecznymi: wielkość rodziny, różnica wiekowa,
- stres strukturalny: złe warunki mieszkaniowe, izolacja społeczna, zagrożenie autorytetu,
- stres wywołany przez podopiecznych: niechciane dziecko, przewrażliwione dziecko, problemy wychowawcze.

Inna teoria dotycząca przyczyn stosowania przemocy w rodzinie kładzie nacisk na tzw. Czynniki skorelowane z przemocą w rodzinie. Do owych czynników zaliczamy: międzypokoleniowy przekaz wzorców przemocy, stres społeczny, niski status ekonomiczny

oraz izolację społeczną rodziny. Międzypokoleniowy przekaz wzorców przemocy stwierdza, że dziecko, które cierpiało wskutek przemocy lub było jej świadkiem samo będzie stosowało przemoc w swojej rodzinie. Powieli przekaz kulturowy dotyczący m.in. Dominacji płci, pełnienia określonych ról w rodzinie i stylu życia. Innym czynnikiem, mającym ogromny wpływ na stosowanie przemocy, jest stres społeczny, na który wpływ mają zmiany społeczne dotyczące zmiany pracy, groźba jej utraty bądź bezrobocie. Prowadzi to do zakłócenia funkcjonowania rodziny najczęściej w sytuacji, gdy dodatkowo połączony jest z izolacją, niskim statusem ekonomicznym oraz pewnymi wzorcami funkcjonowania danej rodziny. Stres jest tu rozpatrywany w aspekcie czynnika, który zwiększa frustrację. Kolejnym czynnikiem jest niski status ekonomiczny. W rodzinach, które mają problemy finansowe o wiele częściej dochodzi do aktów przemocy. Niskie pensje, bezrobocie, złe warunki socjalne powodują dodatkowy stres, który bardzo często tłumiony jest przez alkohol. Ciągłe narastająca frustracja prowadzi w końcu do wybuchu agresji. Przemoc w rodzinie jest dla sprawcy atrakcyjna, ponieważ prowadzi do szybkiego wyładowania negatywnej energii, ponadto pozwala na kontrolowanie i sprawowanie władzy. Innym plusem dla sprawcy przemocy jest to, że kontrola społeczna wyraźnie nie potępia tego typu zachowania, co staje się swojego rodzaju przyzwoleniem. Czynnikiem skorelowanym z przemocą w rodzinie jest także izolacja społeczna rodziny. Można ją określić przez obserwowanie tego, jakie kontakty ma dana rodzina z najbliższym otoczeniem. Nie jest to jednak łatwe zadanie. Najczęstszymi osobami pierwszego kontaktu są przede wszystkim sąsiedzi, rodzina i znajomi. Częstotliwość kontaktu z tymi osobami jest trudna do określenia, ponieważ należy się wcześniej zastanowić, o jakie konkretnie kontakty chodzi. Codzienne wymienianie pozdrowień między sąsiadami nie oznacza przecież, że osoby te są zorientowane, jaka panuje sytuacja w danej rodzinie. Zdarza się nawet tak, że najbliższe otoczenie nie chce się angażować w wewnątrzrodzinną sytuację z obawy np. Przed powołaniem ich jako świadka w sprawach sądowych. Zazwyczaj ludzie boją się konfliktu z jakąkolwiek osobą czy to z dalszej rodziny, czy z sąsiedztwa, nawet gdy przemoc stosowana jest wobec dzieci. Przemoc w rodzinie jest bardzo skomplikowanym zjawiskiem. Formy, w jakich występuje są bardzo różnorodne, a przyczyny są trudne do określenia i często indywidualne dla każdej rodziny i sprawcy.

W początkowej fazie zachowania agresywne w rodzinie są dosyć łatwe do ukrycia. Na zewnątrz stają się widoczne dopiero, gdy dochodzi do zagrożenia życia ofiary, nasilają

się problemy wychowawcze, bądź gdy proces degradacji rodziny jest już na tyle zaawansowany, że jej członkom nie zależy na utrzymaniu pozytywnej oceny otoczenia. Należy podkreślić fakt, że przemoc nie jest dobrym sposobem rozwiązywania konfliktów rodzinnych czy problemów wychowawczych i zarówno bezpośrednia reakcja na nią, a także jej skutki nie prowadzą do wewnętrznego scalenia rodziny, a wręcz odwrotnie – do jej rozłamu. Przemoc nie jest problemem jedynie sprawcy i ofiary, skutki agresywnego zachowania dotyczą wszystkich członków rodziny. Bardzo często zdarza się, że maltretowana kobieta nie potrafi obronić swoich dzieci przed agresywnymi zachowaniami. Dzieci takie nie potrafią w dorosłym życiu obronić swoich bliskich, a ci z kolei swoich. Ten proces nazywany jest mechanizmem błędnego koła. Wspomniany model życia rodzinnego dobrze jest znany osobom, które bezpośrednio w tym życiu uczestniczą, istnieje więc ogromne prawdopodobieństwo, że podświadomie będą szukać takiego partnera lub partnerki, który umożliwi im powielenie tego schematu. Bardzo prawdopodobne jest również to, że ich wybór zostanie utwierdzony przez partnera, który będzie zabiegał o pozyskanie małżonka o takich właśnie cechach. Według badań duża część kobiet, które w dzieciństwie były świadkami przemocy lub jej ofiarami w dorosłym życiu wchodzi w podobne związki. W mechanizm błędnego koła wplątane są nawet dzieci, będące tylko świadkami (obserwatorami) przemocy w rodzinie, mimo że są świadome, że tego typu postępowanie jest złe, występuje duże prawdopodobieństwo, że w dorosłym życiu powielą agresywne wzorce rodziców. Co gorsza, im bardziej dziecko czuje się zagrożone we własnym domu, z tym większą pewnością można przewidzieć, że spróbuje zaprowadzić apodyktyczną kontrolę w rodzinie, które same założy. Natomiast w rodzinie macierzystej można zauważyć pierwsze symptomy, gdy dziecko sprawia problemy wychowawcze, jest posłuszne tylko wobec osoby, której się boi, reagują na polecenia, które wymagają bezpośredniej kontroli, a jak tylko osiągnie pewien stopień samodzielności, robi wszystko by tej kontroli uniknąć. W dorosłym życiu, czyli w momencie, gdy stanie się silne, będzie żyło w przekonaniu, że tylko przemocą mogą zyskać szacunek i tylko w ten sposób skutecznie wpływać na ludzi. W rodzinach dysfunkcyjnych, w których występuje przemoc, dużym problemem jest także nadmierny dystans emocjonalny poszczególnych członków rodziny. Tak właśnie wygląda proces rozwoju wadliwej socjalizacji, z pokolenia na pokolenie przekazywane jest przekonanie, że rodzina jest przede wszystkim po to, by można było się komuś podporządkować, lub by kogoś podporządkować sobie.

Przemoc w rodzinie powoduje wiele różnorodnych negatywnych skutków u jej ofiar oraz u osób, które były jej świadkami. Kolejnym takim skutkiem jest stres pourazowy. Można wymienić trzy główne kategorie objawów stresu pourazowego. Są to:

- Nadmierne pobudzenie – osób, które doświadczyły silnego stresu, żyją w ciągłej gotowości zmierzenia się z jakimś nieprzewidzianym niebezpieczeństwem; system nerwowy tych osób jest w stanie chronicznego pobudzenia. Oznacza to wzmożoną czujność, wyjątkową wrażliwość na hałasy, koszmary nocne, bezsenność, wypatrywanie zagrożenia.
- Wtargnięcia – w świadomości jednostki uporczywie pojawiają się wspomnienia urazowe, występujące w postaci ciągłego ich odtwarzania.
- Zawężenie – objawia się swojego rodzaju odrętwieniem, rezygnacją z aktywnego życia, nieadekwatnym do sytuacji spokojem, brakiem inicjatywy, obojętnością na ból, całkowitym bezruchem w obliczu niebezpieczeństwa. Jest to spowodowane przede wszystkim tym, że osoba znajduje się w ogromnym lub chronicznym poczuciu zagrożenia i nie jest nic w stanie zrobić, by to zagrożenie zlikwidować.

Osoby, które nie doświadczyły przemocy rodzinnej często nie potrafią zrozumieć, dlaczego ofiary przemocy pozostają w związkach krzywdzących. Ofiarami przemocy w rodzinie są często osoby fizycznie sprawne, niezależne finansowo, często ujawniające wrogość w stosunku do sprawcy. Pojawia się więc pytanie, dlaczego takie osoby nie chcą walczyć z zagrożeniem lub przynajmniej się od niego oddalić. Ponadto, ofiary w wielu przypadkach starają się osłaniać sprawcę przed konsekwencjami prawnymi. Fakt ten można wytłumaczyć poprzez mechanizm wyuczonej bezradności. Syndrom ten opisywany jest jako bierne znoszenie zachowań krzywdzących, mimo pełnej świadomości, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i społeczne. Na podstawie wielu badań stwierdzono, że kobiety – ofiary przemocy znoszą tego typu zachowania, ponieważ w wyniku pozostawania w sytuacji krzywdzącej w ich psychice dokonał się swojego rodzaju destrukcyjny proces. Żadna z ofiar przemocy nie godzi się na poniżanie, bicie, ograniczanie jej swobody, każda z nich na początku się buntuje. Na tym etapie związek ma najbardziej burzliwy przebieg, występują częste awantury, bójki, ucieczki, próby wymuszenia na sprawcy zaprzestania przemocy. W momencie, gdy ofiara zorientuje się, że jej zabiegi są nieskuteczne, pojawia się przekonanie, że i tak nie może nic zrobić, aby uniknąć przemocy, lub że jej działania rodzą jeszcze większe zagrożenie.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Dane ogólnopolskie

Przemoc jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie i stosowanie kar cielesnych. Panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny, a wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Zapewne duży wpływ na tego rodzaju negatywne tendencje, ma również dziedziczenie opacznego wzorca z rodziny, z której się pochodzi. Dzieci wychowujące się w środowiskach patologicznych, często będąc ofiarami lub świadkami przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych. Uczą się wówczas, że najprostszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest agresja, używanie siły fizycznej lub presji psychicznej.

Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinie, gdyż nie istnieje żaden centralny i ujednolicony system zbierania danych na ten temat. Jedynymi źródłami informacji o przemocy są badania opinii społecznej oraz analizy dokumentacji policyjnych i sądowych. Od 1998 roku w Policji została wprowadzona procedura postępowania w czasie interwencji wobec przemocy domowej pod nazwą „Niebieska Karta”. Procedura została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie. „Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym przez funkcjonariusza Policji i od 2004 roku przez pracownika socjalnego w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie. Służy ona dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą, przygotowaniu skutecznego planu pomocy osobie poszkodowanej, jest dowodem w sprawach sądowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zgłoszenie stosowania przemocy w rodzinie następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.

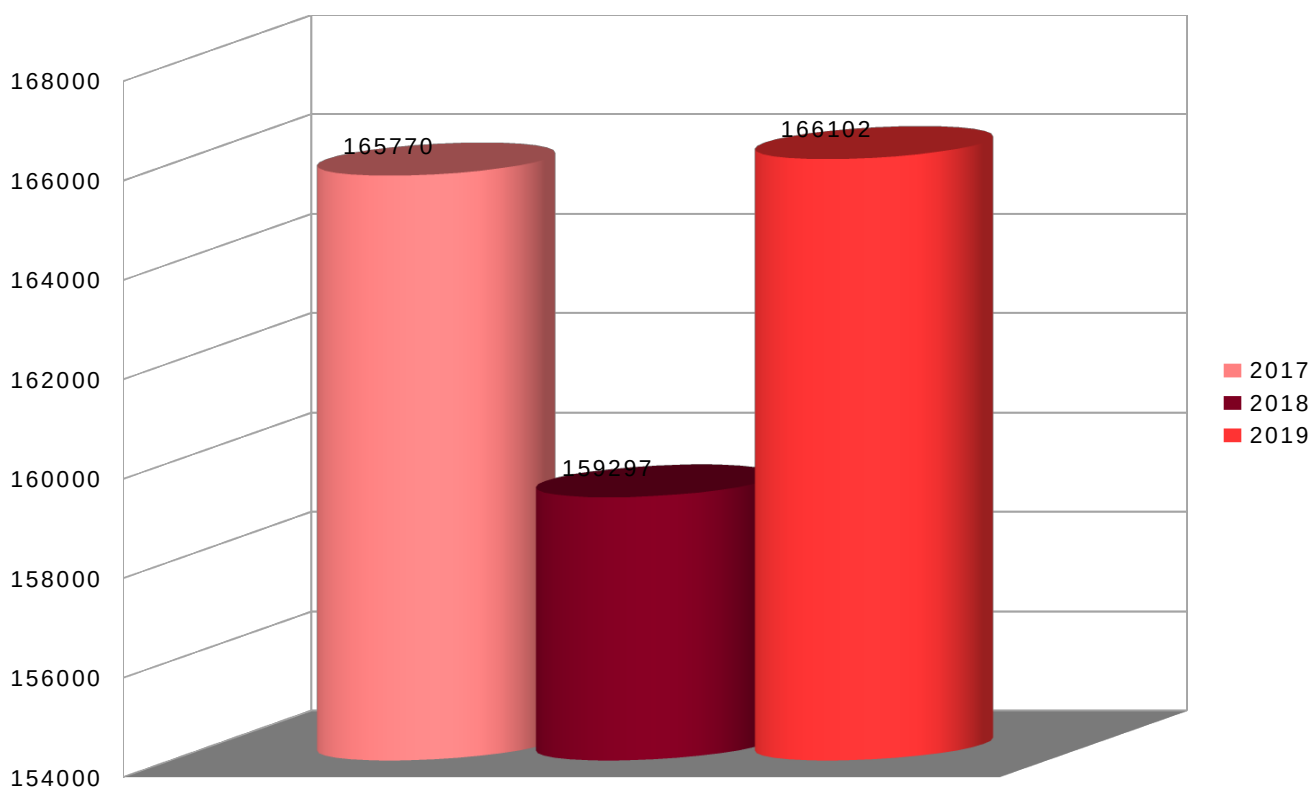
Dzięki programowi możliwe jest rejestrowanie śladów i przebiegu wydarzeń podjętych czynności, a także gromadzenie informacji z interwencji domowych i stały kontakt z zagrożoną rodziną. Zadaniem programu jest także rozpoznawanie skali zjawiska i zagrożeń w rodzinie. Poniższa tabela przedstawia dane statystyczne działań podjętych przez Policję w całym kraju w związku z przemocą domową w procedurze „Niebieskiej Karty”.

Sprawozdanie z realizacji procedury "Niebieskie Karty", opracowane w Wydziale Prewencji Biura Prewencji Komendy Głównej Policji.

	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	61 133	59 590	75 662	73 153	74 313
Ogólna liczba ofiar przemocy:	97 501	91 789	92 529	88 133	88 032
Liczba ofiar - kobiet	69 376	66 930	67 984	65 057	65 195
Liczba ofiar - mężczyzn	10 733	10 636	11 030	10 672	10 676
Liczba ofiar - małoletnich	17 392	14 223	13 515	12 404	12 161
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc:	76 034	74 155	76 206	73 654	74 910
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	5 244	5 461	5 878	6 045	6 448
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	70 484	68 321	70 035	67 306	68 148
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	306	373	293	303	314
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu:	48 841	46 537	46 092	43 182	42 583
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 972	1 993	2 028	1 903	2 126
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	46 830	44 499	44 037	41 257	40 435
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	36	45	27	22	22
Liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	275	598	413	427	0

Przedstawione dane wskazują, iż w porównaniu do roku poprzedniego w niewielkim stopniu spadła liczba ofiar przemocy w rodzinie. Wśród osób pokrzywdzonych prawie 74,06% stanowią kobiety, 12,13% mężczyźni oraz 13,81% osoby małoletnie. W przypadku dzieci doznających przemocy analogicznie do 2018 roku odnotowano spadek wartości liczbowych.

Statystyki Komendy Głównej policji pokazują, że liczba wypełnionych kart w 2019 roku wynosiła ogółem 74 313 tysięcy. Ze zgromadzonych przez Policję danych wynika, iż w 2019 roku nastąpił wzrost liczby przypadków przemocy w rodzinie. Odnotowano 166 102 sytuacje, dotyczące poszczególnych rodzajów przemocy. Co w odniesieniu do 2018 roku dało wzrost o 6 805 przypadków, natomiast w stosunku do 2017 roku wzrost o 332 sytuacje.

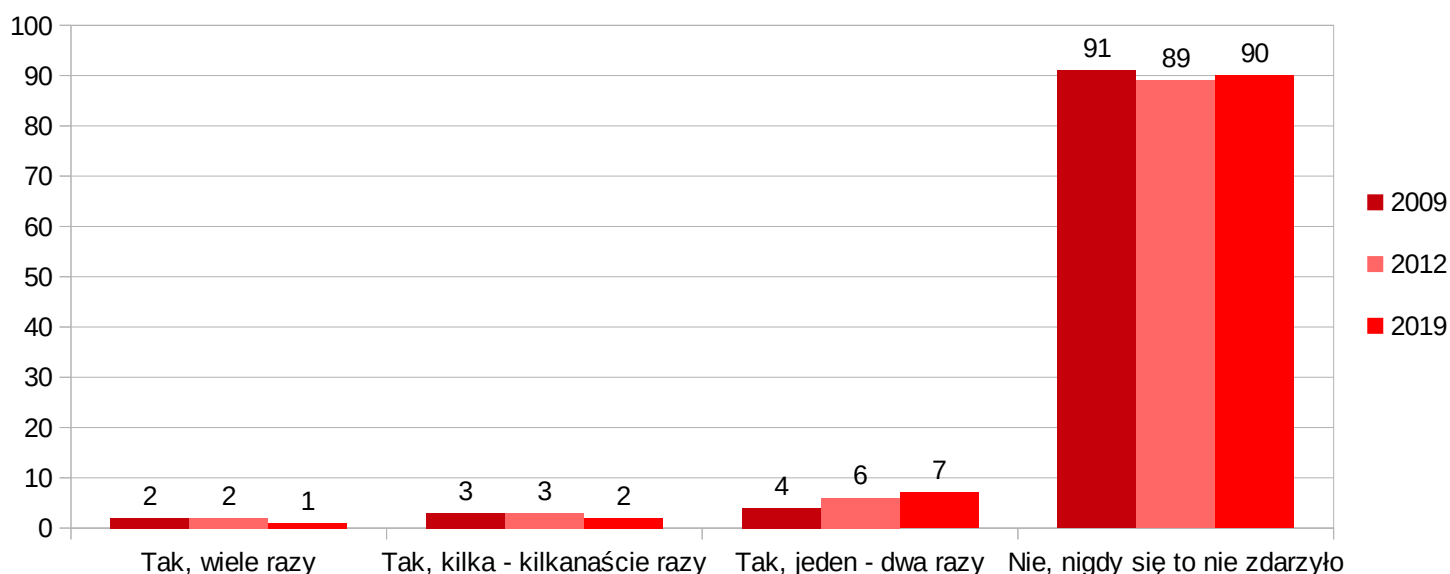

Zgodnie z badaniami CBOS Przemoc jest zjawiskiem nieakceptowanym społecznie, a respondentom z różnych powodów trudno przyznawać się do bycia zarówno jej sprawcami, jak i ofiarami. W celu zminimalizowania tych trudności oraz aby uzyskać jak najbardziej wiarygodne wyniki, część ankiety dotyczącą najbardziej osobistych doświadczeń badani mogli wypełniać samodzielnie. Respondenci zapytani zostali

o bardziej osobiste doświadczenia związane z przemocą "czy respondenci sami kiedykolwiek padli ofiarą przemocy fizycznej ze strony partnera/partnerki" oraz " czy im zdarzyło się uderzyć partnera/partnerkę podczas kłótni".

Jak wynika z deklaracji, co dziesiąty badany, który kiedykolwiek był w stałym związku, doświadczył agresji ze strony partnera–najczęściej były to pojedyncze zdarzenia. Zauważyć można, że od 17 lat, od kiedy pytamy o tę kwestię, odsetek deklarujących, że doświadczyli przemocy ze strony partnera, kształtuje się na względnie stabilnym poziomie.

Czy w Pana(i) małżeństwie zdarzyło się, że współmałżonek(ka)/partner/ka(uderzył(a) Pana(ią) podczas kłótni?

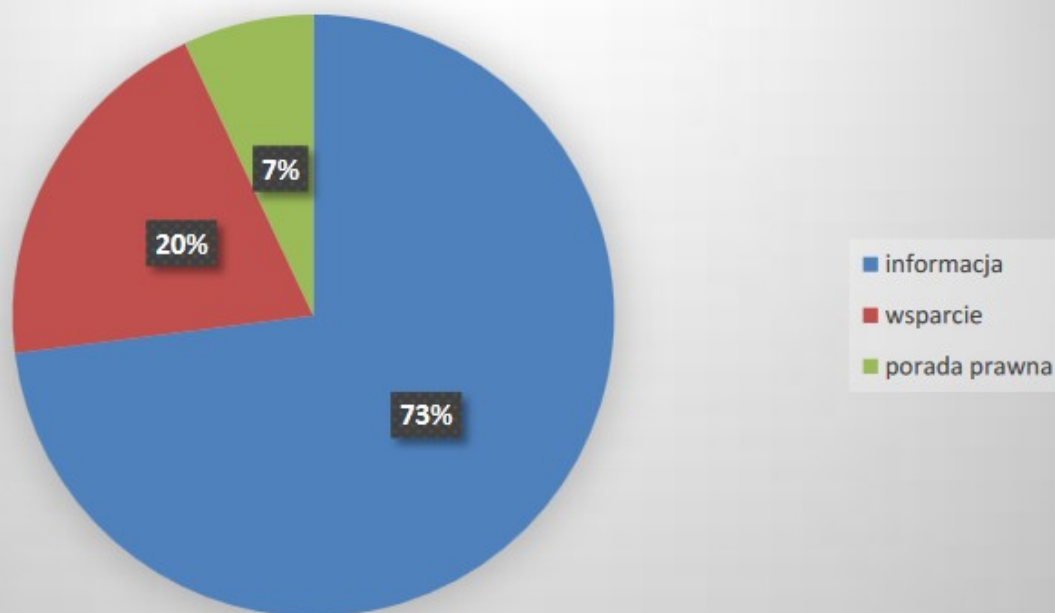
Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” powstało w 1995 roku z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” obejmuje udzielanie informacji, porad prawnych oraz wsparcia emocjonalnego wszystkim dotkniętym problemem przemocy, osobom krzywdzonym i krzywdzącym, a także świadkom i tym, którzy pragną podzielić się swoimi wątpliwościami lub doświadczeniem z tego zakresu. W styczniu 2020 roku dyżurujący w Pogotowiu „Niebieska Linia”

przeprowadzili 1850 rozmów, większość z nich (1789 rozmów, 92% wszystkich rozmów) za pośrednictwem infolinii 800-120-002. Znalazły się jednak również osoby (59 telefonów, 8% wszystkich rozmów) zainteresowane kontaktem z prawnikiem (oczekującym w poniedziałkowe i wtorkowe wieczory pod numerem 22 666-28-50 oraz w środowy wieczór pod numerem 800-120-002). W 48% rozmów był to pierwszy kontakt dzwoniącego z naszą infolinią. Wśród telefonujących zdecydowaną większość stanowiły kobiety (79%), jednak również mężczyźni nierzadko korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierali głównie dorośli. W analizowanym okresie odebrano 19 połączeń od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (1% wszystkich rozmów).

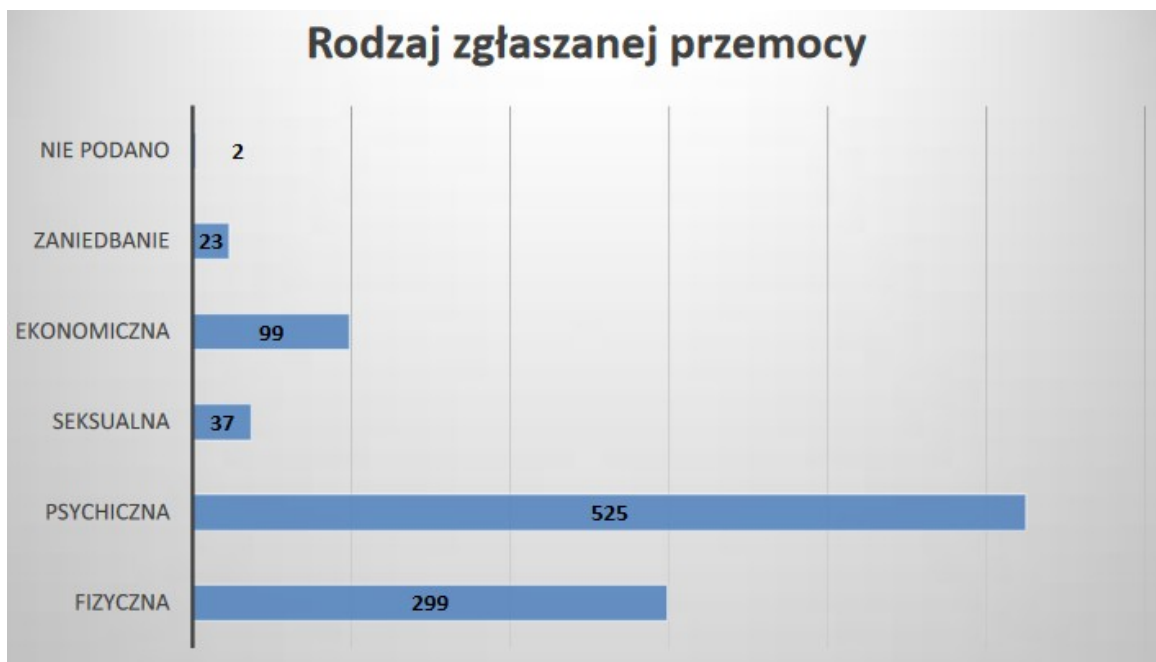
W zależności od zapotrzebowania osoby dzwoniącej specjaliści infolinii mogą udzielać informacji w zakresie swoich kompetencji, służyć wsparciem lub przekazywać wiedzę z zakresu profilaktyki przemocy. Warto również pamiętać o regularnych dyżurach prawników, po których poradę można się zgłosić. Jak wskazują statystyki ze stycznia 2020 73% rozmów miała charakter informacyjny, 20% zaś służyło przede wszystkim wsparciu emocjonalnemu. 7% telefonów koncentrowało się na poradach udzielanych przez prawników.

Charakter rozmowy

Konsultanci służą pomocą oraz radą osobom doznającym i stosującym przemoc, świadkom i wszystkim tym, którzy mają pytania lub wątpliwości dotyczące tego zjawiska. Chociaż najwięcej rozmów (35%) dyżurujący przeprowadzili z doznającymi przemocy, to jednak odebrali również 331 połączeń (18% wszystkich rozmów) od świadków. Telefony od osób krzywdzących w dalszym ciągu zdarzają się sporadycznie. W styczniu 2020 roku odnotowano ich 15 (ok. 1% wszystkich rozmów). Rozmówcy określani na wykresie jako „inni” to w większości osoby, które w ogóle nie poruszały tematu przemocy.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją w styczniu 525 osób (w tym 7 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 299 dzwoniących (w tym 7 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej.

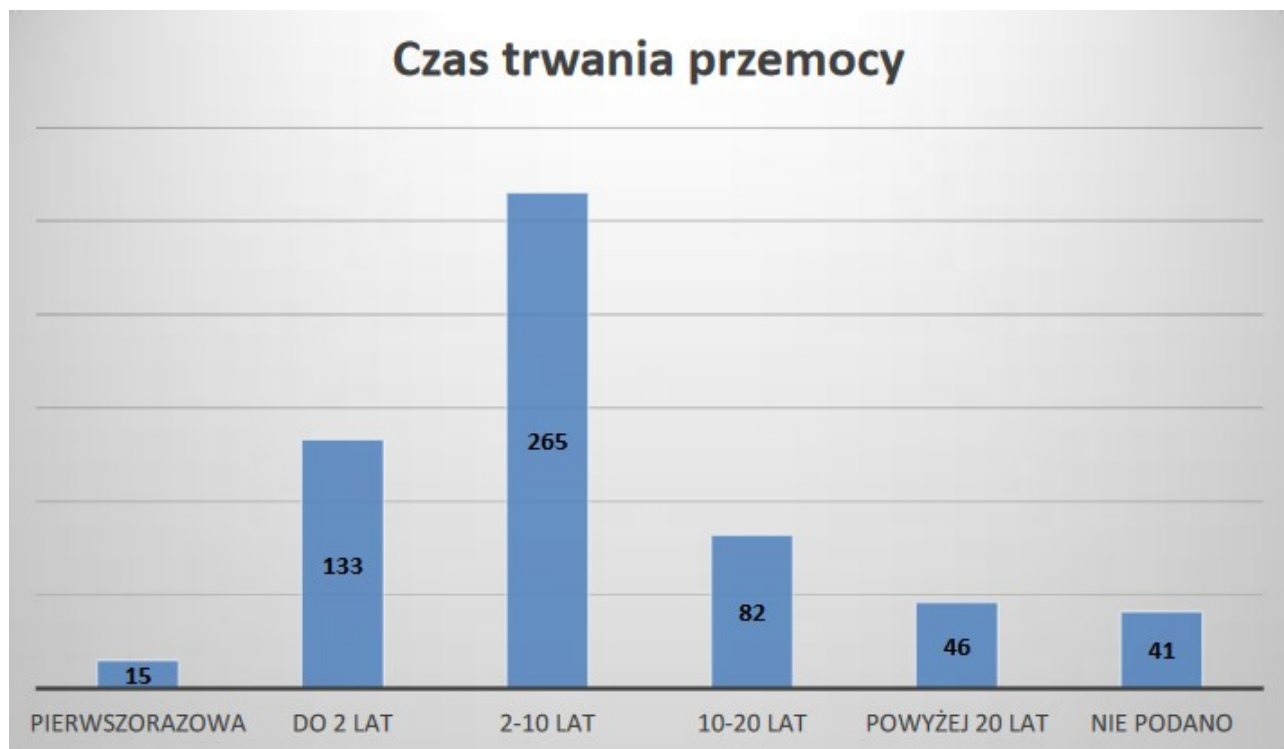

Na podstawie danych zebranych w styczniu 2020 roku można stwierdzić, że w zdecydowanej większości przypadków zgłaszanych w Pogotowiu „Niebieska Linia” osobą krzywdzącą jest partner (50% opisywanych przypadków). Dzwoniący nierzadko opisywali również sytuacje, w których osobami stosującymi przemoc byli rodzice.

Zróznicowany jest czas upływający od momentu doświadczenia po raz pierwszy lub zaobserwowania przemocy do chwili, gdy świadek lub osoba krzywdzona decyduje się na kontakt z Pogotowiem „Niebieska Linia”. Jak można odczytać z wykresu,

w większości sytuacji czas ten możemy liczyć –niestety -w latach. W styczniu 2020 roku kontakt z naszymi konsultantami tylko sporadycznie podejmowany był już po pierwszym akcie przemocy.

Diagnoza lokalna dla miasta Będzina

Według „*Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych*”, opracowanej na zlecenie gminy Będzin w 2019 roku, respondenci odpowiadali między innymi na pytania związane ze swoimi relacjami rodzinnymi oraz klimacie panującym w ich domu. 97,50% osób udzielających odpowiedzi przyznało, iż czuje się bezpiecznie w swoim domu. Pozostałe 2,50% udzieliła odpowiedzi negatywnej. Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Jak wynika z danych, aż 53,37% uczniów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Mając na celu objęcie interdyscyplinarną pomocą osoby i rodziny z problemem przemocy i innymi współwystępującymi problemami, stosownie do sytuacji każdej z rodzin, w pracę grup roboczych zaangażowani są psychologowie, asystenci rodzin oraz konsultanci Działu Poradnictwa Specjalistycznego:

- z pomocy **konsultanta ds. osób chorych psychicznie** skorzystało 21 osób w tym 16 kobiet, liczba konsultacji wynosiła 42;
- z pomocy **konsultant ds. rodzin** skorzystały 3 osób w tym 2 kobiet, liczba

konsultacji wynosiła 4

Osoby, które z różnych względów nie skorzystały ze wsparcia Działu Poradnictwa Specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie zostały poinformowane o możliwości otrzymania pomocy prawnej i psychologicznej w funkcjonujących na terenie miasta trzech Punktach Konsultacyjno - Informacyjnych mieszczących się w:

1. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny w Szkole Podstawowej nr 6 przy ulicy Konopnickiej 13,
2. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny w Miejskiej Świetlicy Środowiskowej przy ulicy rtm. Pileckiego 17,
3. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej przy ulicy 11 Listopada 1.

Punkty te pełnią bardzo ważną rolę w świadczeniu pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie, do zadań ich należy:

- udzielanie wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy w rodzinie,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
- motywowanie w przypadku występującego w rodzinie alkoholizmu do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.

W 2019 roku z usług prawnych świadczonych w wymiarze 8 godzin tygodniowo skorzystało 447 osób, uzyskując m.in. Porady z zakresu prawa rodzinnego. Z 426 porad psychologicznych świadczonych w wymiarze 12 godzin tygodniowo skorzystało 63 mieszkańców. Osoby korzystające z punktów to w przeważającej części kobiety – współzależnione od alkoholu, wobec których stosowana jest przemoc fizyczna i psychiczna.

W ramach omawianego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie gwarantował ofiarom przemocy schronienie w ośrodkach wsparcia. W Ośrodku Interwencji Kryzysowej, mieszczącym się w Domu Dziecka w Sarnowie nie przebywały żadne rodziny. Zespół Niebieskich Kart w celu udzielenia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie podejmuje szereg działań polegających na:

- konsultacjach dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy,
- skierowaniu do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- powiadomieniu Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego,
- pomocy w sformułowaniu wniosku o alimenty,
- pomocy w sformułowaniu wniosku o nakaz opuszczenia mieszkania,
- udzieleniu wsparcia, konsultacje, motywowanie.

Prezydent Miasta Będzina Zarządzeniem Nr 0050.231.2017 z dnia 18 maja 2017 roku powołał Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Będzinie, funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie, który zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- diagnozował problem przemocy w rodzinie,
- podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- inicjował interwencje w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechniał informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjował działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2019 roku odbyło się 5 plenarnych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 251 spotkań grup roboczych, które miały na celu opracowanie indywidualnych planów pomocy oraz monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. Liczbę posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz liczbę spotkań grup roboczych w okresie ostatnich trzech lat prezentuje poniższa tabela:

Rok	2017	2018	2019
Liczba plenarnych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5	4	5
Liczba spotkań grup roboczych	381	337	251

Dzięki ścisłej współpracy wypracowano zasady koordynacji działań pomiędzy instytucjami aktywnie uczestniczącymi w pracach grup roboczych, tj. Dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Będzinie, kuratorami zawodowymi i społecznymi Sądu

Rejonowego w Będzinie, przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia oraz innymi specjalistycznymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie w związku z występującą przemocą w rodzinie prowadził ogółem 137 spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”, założono 75 nowych *Niebieskich Kart*. W porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się również liczba prowadzonych spraw z 165 w roku 2018 do 137 w roku 2019. W roku 2020 do dnia 30 sierpnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie prowadził ogółem 108 spraw w tym założono 57 nowych *Niebieskich Kart*. W ubiegłym roku pomoc finansowa z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie wyniosła ogółem 75 478 złotych. Natomiast wysokość świadczeń dla osób i rodzin z problemem przemocy w rodzinie do dnia 30 sierpnia 2020 roku wyniosła 12 462,06 złotych.

W minionym roku Komenda Powiatowa Policji w Będzinie wszczęła procedurę „Niebieskiej Kart” w 52 przypadkach w tym 46 po raz pierwszy. Odnotowała 1575 interwencji domowych w których, w 26 przypadkach wszczęto procedurę „Niebieskiej Kart”. W okresie od 1 stycznia 2020 roku do 30 sierpnia 2020 roku Komenda Powiatowa Policji w Będzinie odnotowała:

- 913 interwencji domowych
- wszczęła procedurę „Niebieskiej Kart” w 42 przypadkach w tym 33 po raz pierwszy
- w związku z występowaniem przemocy w rodzinie skierowano do Prokuratury Rejonowej w Będzinie 8 postępowań

W Miejskiej Świetlicy Środowiskowej wystąpiło jedno podejrzenie stosowania wobec dzieci przemocy fizycznej i psychicznej. Jedna rodzina podlegająca pod Miejską Świetlicę Środowiskową posiada Niebieską Kartę. W ramach Programu profilaktyczno-wychowawczego przeprowadzono następujące zajęcia, dotyczące problemu przemocy w rodzinie i rówieśniczej i nauki radzenia sobie z problemem oraz dobrej współpracy i współdziałania w grupie rówieśniczej:

- „Poznajmy siebie” – czyli „ja” w nowej grupie rówieśniczej
- „Nie jestem sam, otaczają mnie inni” – czyli o współpracy i współdziałaniu w grupie, oraz podtrzymywaniu i nawiązywaniu pozytywnych relacji z innymi
- „Z czym masz problem?” - czyli jak radzić sobie w sytuacjach kryzysowych
- „Bezpieczniej znaczy lepiej, przyjemniej” – czyli o naszym bezpieczeństwie
- „Promocja i kreatywne wykorzystywanie czasu wolnego” – jak zdrowo i mądrze

wykorzystywać czas wolny

- „Gniew tak, agresja nie” – czyli o uczuciach i sposobie ich wyrażania
- „Stanowczo, łagodnie bez lęku” – czyli o zachowaniach asertywnych

W ramach Programu profilaktyczno-wychowawczego przeprowadzono następujące zajęcia, dotyczące zagrożenia i nauki radzenia sobie nadużycia/wykorzystania:

- Różnorodne postawy ludzi i reakcje z nich wynikające
- Rozpoznawanie zachowań agresywnych, uległych i asertywnych
- Zagrożenia współczesnego świata – TV, Internet, dopalacze
- Sztuka odmawiania – rozwijanie zachowań asertywnych
- Konstruktywne sposoby wyrażania uczuć
- Jak radzić sobie z trudnymi emocjami
- Pułapka uzależnienia – jak w nią nie wpaść: asertywność, sztuka odmawiania
- Sztuka bycia asertywnym

Prowadzone były również przedsięwzięcia z zakresu przeciwdziałania przemoc rówieśniczej i domowej adresowane do rodziców/ opiekunów w ramach których podczas spotkań z rodzicami/opiekunami odbyły się rozmowy edukacyjno-wychowawcze o charakterze profilaktycznym, rozdysponowano również stosowne ulotki informacyjne.

Prokuratura Rejonowa w Będzinie w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 30 sierpnia 2020 roku zarejestrowała oraz prowadziła sprawy związanych z przemocą w rodzinie z terenu miasta Będzina:

1. Liczba wewnętrznych spraw – 44
2. Liczba spraw skierowanych do Sądu – 13
3. Liczba spraw umorzonych – 23

Od lutego 2020 roku prowadzone są Punkty Konsultacyjno-Informacyjne ds. Przeciwdziałania Przemocy. Swoją pracę wykonują w trzech Punktach:

- W Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym w Miejskiej Świetlicy Środowiskowej w Będzinie przy ul. rtm .Pileckiego 17 jestem w środy w godzinach od 8.00 do 12.00.
- W Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie przy ul. 11 Listopada 1 jestem w środy w godzinach od 13.00 do 17.00.
- W Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym w Szkole Podstawowej w Będzinie przy ul. Konopnickiej 13 pracuje w czwartki od 8.00 do 12.00.

Praca psychologa przypada na szczególny rok – rok pandemii COVID-19. Czas pandemii wpłynął znacząco na formę pracy jak i zakres pomocy. Ciekawym zjawiskiem jest to, że w formie zdalnej chętniej i odważniej sięgają po pomoc mężczyźni. Od 17 marca do 25 maja 2020 roku od kiedy zostały udzielane tzw. Teleporady zgłosiło się o pomoc 47 mężczyzn. W porównaniu do konsultacji stacjonarnych wyżej wymienionych Punktach zgłosiło się 6 mężczyzn. Psycholog zauważa iż, porady zdalne są anonimowe i człowiek nie konfrontuje się od razu ze swoją sytuacją, wstydem i lękiem przed oceną. Przez telefon jest też bardziej otwarty. W formie zdalnej czyli od 17 marca do 25 maja 2020 roku udzielono 85 kobietom informacji i wsparcia na temat przemocy psychicznej, fizycznej czy finansowej. Poinformowano również o możliwościach i zasadach działania Niebieskiej Karty. Odkąd Punkty powróciły do stacjonarnego funkcjonowania psycholog zauważa większą chęć szukania pomocy przez kobiety. Czas izolacji i przebywania większość czasu razem uwypuklił problemy, które wcześniej były niezauważalne lub ignorowane.

Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czeladzi poinformował, iż liczba pacjentów mieszkańców Będzina konsultowanych od dnia 1 stycznia 2020 roku do 30 sierpnia 2020 roku w przyszpitalnych poradniach specjalistycznych w związku z przemocą w rodzinie wyniosła 10 w tym 2 kobiety. Liczba pacjentów mieszkańców Będzina hospitalizowanych w związku z przemocą w rodzinie wyniosła 1 w tym 1 kobieta. Liczba zgonów mieszkańców Będzina, hospitalizowanych w związku z przemocą w rodzinie wyniosła 0.

W 2020 roku w okresie od 1 stycznia do 30 sierpnia, Sąd Rejonowy w Będzinie nie organizował kampanii i przedsięwzięć edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do mieszkańców Będzina. Natomiast szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie objęci byli kuratorzy zawodowi – 16 kuratorów oraz kuratorzy społeczni – 40 kuratorów. Sąd Rejonowy w Będzinie udzielił również informacji, iż liczba wyroków związanych z przemocą w rodzinie wynosiła 9 oraz liczba osób dorosłych mieszkańców Będzina objętych dozorem w związku z przemocą wobec członków rodziny to 1. Nie było żadnych przypadków osób objętymi postanowieniami sądu o obowiązku uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy. Nie było osób dorosłych mieszkańców Będzina skazanych po raz pierwszy oraz skazanych ponownie na odbycie kary pozbawienia wolności w związku z aktami przemocy wobec członków rodziny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie opracowało Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2018-2021. Oddziaływanie Korekcyjno-Edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie skierowane są do:

1. osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kar, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
2. osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii,
3. osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Zawartość merytoryczna zgodna jest z „Zaleceniami dotyczącymi realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie województwa śląskiego” i obejmuje następujące elementy:

- **Działania diagnostyczne** – informacje o uczestniku, jego funkcjonowaniu w środowisku, aktualnej sytuacji życiowej, relacjach z najbliższymi.

IV. Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc ofiarom przemocy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie

Pomoc społeczna jest częścią systemu zabezpieczenia społecznego. System ten zapewnia ochronę przed określonymi rodzajami ryzyka socjalnego. Pomoc społeczna umożliwia przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Jednym z powodów udzielania pomocy jest właśnie przemoc w rodzinie.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni, którzy działają zgodnie z ustaloną rejonizacją. W ramach swoich zadań i kompetencji pomoc społeczna:

1. przeprowadza wywiad środowiskowy, umożliwiając diagnozę sytuacji rodziny lub osoby,
2. przygotowuje wszechstronny plan pomocy,
3. monitoruje efekty podjętych działań,
4. pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
5. udziela poradnictwa (prawnego, psychologicznego, wskazuje miejsca, gdzie można uzyskać pomoc),
6. udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
7. w uzasadnionych przypadkach udziela pomocy: finansowej w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych i pomocy rzeczowej,
8. informuje o możliwościach pomocy w środowisku lokalnym,
9. wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy, w tym możliwości udzielenia schronienia w hostelach, ośrodkach, schroniskach,
10. w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania,
11. współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Głównym celem omawianej sfery życia publicznego jest pomoc człowiekowi znajdującemu się w trudnej sytuacji życiowej, której nie jest on w stanie przezwyciężyć samodzielnie. Mając na uwadze całokształt regulacji, można wyróżnić następujące szczegółowe cele pomocy społecznej:

- umożliwienie osobom i rodzinom życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych,
- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia świadczeniobiorców i ich integracji ze środowiskiem,
- zapobieganie sytuacjom, w których niezbędne jest udzielenie pomocy społecznej.

Miejska Świetlica Środowiskowa w Będzinie:

Placówka wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, realizująca program wychowawczo-edukacyjny skierowany do rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym oraz często doświadczających przemocy. Celem świetlicy jest:

1. opieka wychowawcza,
2. zapewnienie warunków do nauki własnej w ramach zajęć grupowych i indywidualnych,
3. prowadzenie zajęć grupowych o charakterze edukacyjno – wychowawczym,
4. realizacja programów wychowawczych z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
5. umożliwienie udziału w zajęciach, konkursach, zabawach, imprezach środowiskowych organizowanych przez placówki kulturalne i oświatowe,
6. organizowanie zajęć umożliwiających eliminowanie niepożądanych społecznie zachowań oraz prawidłowy przebieg socjalizacji m.in. przez nabywanie różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu,
7. rozpoznawanie potrzeb opiekuńczo – wychowawczych oraz edukacyjnych,
8. ścisła współpraca z rodzinami (opiekunami prawnymi) w celu rozpoznania środowiska rodzinnego i występujących zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny lub stwierdzenia rodzaju dysfunkcji,
9. udzielanie systematycznej pomocy rodzinie w zakresie metod wychowawczych i kształtowania u rodziców umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych,
10. wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych w celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w placówkach opieki całkowitej,
11. utrzymywanie stałego kontaktu ze szkołami w celu ustalenia form pomocy dydaktycznej i wychowawczej oraz w miarę występujących potrzeb z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka.

Komenda Powiatowa Policji w Będzinie

Do podstawowych zadań Policji, należy ochrona życia, zdrowia i mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Oznacza to obowiązek ochrony osób słabszych i krzywdzonych.

Działania policji chroniące ofiary przemocy domowej to: interwencja,

1. sporządzanie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
2. zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
3. wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
4. zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
5. podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
6. udzielenie informacji ofiarom przemocy o możliwościach uzyskania pomocy.

Każda osoba wzywająca policję ma prawo do uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa, uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie (numer identyfikacyjny policjantów, nazwa i siedziba jednostki), wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej, jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy, zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

Straż Miejska w Będzinie

Straż Miejska realizuje w ramach swoich kompetencji zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Strażnicy Miejscy uprawnieni są m. in. do ujmowania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego i ich niezwłocznego doprowadzania do najbliższej jednostki Policji.

Prokuratura Rejonowa w Będzinie

Świadkowie przemocy lub osoby poszkodowane mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu. Przestępstwa ścigane z urzędu, to przestępstwa, w których obowiązkiem państwa jest ściganie sprawcy, bez względu na to czy chce tego czy też nie pokrzywdzony. Zawiadomienie organów ścigania o podejrzeniu lub popełnieniu przestępstwa jest obowiązkiem każdej instytucji, organizacji lub osoby, która się o tym dowiedziała. W przypadku podejrzenia o popełnieniu przestępstwa prokuratura ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecić zebranie i zabezpieczenie

dowodów, zlecić ujęcie sprawcy. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania.

Sąd Rejonowy w Będzinie:

W związku z wykonywaniem orzeczeń sądu, na podstawie ustawy o kuratorach sądowych, kuratorzy zawodowi i społeczni realizują zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym i profilaktycznym. Wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, a także na terenie zamkniętych zakładów i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz leczniczo – rehabilitacyjnych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sarnowie:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest jednostką organizacyjną powiatu będzińskiego, mieszcząca się w Domu Dziecka w Sarnowie. Zapewnia schronienie osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy domowej. Ze wsparcia Ośrodka korzystają rodziny zamieszkujące na terenie Powiatu Będzińskiego. W ramach interwencji kryzysowej udzielane jest całodobowe schronienie. Placówka zapewnia szybką interwencję w środowisku rodzinnym lub lokalnym osobom korzystającym z tej formy świadczenia, celem rozpoznania sytuacji kryzysowej i ustalenia dalszego działania. Ośrodek zapewnia wsparcie psychologa i pracownika socjalnego obejmujące:

- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- kierowanie na terapię indywidualną lub grupową,
- współpracę z domami samotnej matki w celu zapewnienia schronienia podopiecznym opuszczającym Ośrodek a nie mogącym wrócić do domu rodzinnego,
- doradztwo oraz motywowanie do podejmowania działań mających na celu przezwyciężenie sytuacji kryzysowej.

Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie:

Ośrodek jest specjalistyczną placówką o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. Celem działania placówki jest: udzielanie dziecku i rodzinie pomocy w sytuacjach kryzysowych (szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych), organizowanie dziennej opieki, w tym pomocy w nauce, zagospodarowanie czasu wolnego, wzmocnienie

prawidłowych relacji w rodzinie oraz wspomaganie prawidłowego rozwoju emocjonalno – społecznego. Ośrodek oferuje: pomoc psychologiczną i pedagogiczną, terapię indywidualną i grupową w ujęciu systemowym i poznawczo – behawioralnym, grupy wsparcia dla rodziców, zajęcia socjoterapeutyczne w stałych grupach, zajęcia profilaktyczne i psychoedukacyjne, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, trening asertywności, komunikacji, podnoszenia kompetencji społecznych, terapię dla ofiar przemocy, porady i konsultacje dla rodziców, pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 2007 roku realizuje Program Korekcyjno - Edukacyjny dla Sprawców Przemocy Domowej. Zajęcia prowadzone są w grupach 10-15 osobowych. Program zakłada przeprowadzanie spotkań indywidualnych mających charakter diagnostyczny (1 godzina edukacyjna dla uczestnika) oraz 60 godzin zajęć grupowych o charakterze edukacyjno-korekcyjnym. Program przewiduje także możliwości korzystania z konsultacji indywidualnych przez uczestników w zależności od zgłaszanych potrzeb. Przebieg oraz efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych objęte są działaniami monitorującymi. Prowadzony monitoring dotyczy oceny postępów i zachowania uczestników programu na poszczególnych etapach realizacji, jak również przez okres 3 lat po jego zakończeniu.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Będzinie:

Poradnia, będąca placówką powiatu będzińskiego świadczy pomoc psychologiczno-pedagogiczną dzieciom, młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w zakresie wychowania. Wspomaga rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny dzieci, służący pokonywaniu ograniczeń i barier wewnętrznych, stanowiących przeszkody w harmonijnym rozwoju osobowości i prawidłowym funkcjonowaniu w świecie zewnętrznym. Wspiera rodziców i nauczycieli w tworzeniu optymalnych warunków zapewniających wszechstronny rozwój dziecka w środowisku rodzinnym, instytucjonalnym i szerszym środowisku społecznym. Poradnia prowadzi zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce i warsztaty psychoedukacyjne dla młodzieży w zakresie radzenia sobie z problemami emocjonalnymi i sytuacjami kryzysowymi.

Punkty konsultacyjno-informacyjne dla osób i rodzin mających problemy alkoholowe, w tym dla ofiar przemocy w rodzinie:

Punkty konsultacyjne pełnią znaczną rolę w świadczeniu pomocy prawnej i psychologicznej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Do zadań punktów konsultacyjnych w zakresie występowania przemocy należy: udzielanie wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej, gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny, motywowanie w przypadku występującego w rodzinie alkoholizmu do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.

Placówki szkolno-wychowawcze:

Świadczą wsparcie oraz pomoc rodzicom i uczniom w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych i edukacyjnych, powstałych na skutek przemocy w rodzinie. W ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku przeprowadzane są w szkołach

Placówki opieki zdrowotnej:

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą udzielana jest bezpłatna pomoc w formie poradnictwa medycznego i badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. Do zadań ochrony zdrowia należy: udzielenie podstawowej pomocy medycznej oraz umiejętne przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie przemocy i pokierowanie osoby krzywdzonej do miejsc, gdzie taką pomoc może uzyskać. Obowiązkiem pracownika ochrony zdrowia jest wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach i poinformowanie osoby krzywdzonej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji oraz powiadomienie organów ścigania, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa (np. Ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady wykorzystania seksualnego, itp.).

Izba Wyrzeźwień w Sosnowcu:

Izba Wyrzeźwień odgrywa ważną rolę w odizolowaniu nietrzeźwych osób, które stanowią zagrożenie dla siebie, swoich rodzin i społeczeństwa.

V. ANALIZA SWOT MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021- 2025

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Miasta Będzina na lata 2021 -2031” uwzględniająca problem przemocy w rodzinie.- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,- działanie Punktu Konsultacyjnych dla Ofiar Przemocy w Rodzinie- umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań z zakresu profilaktyki przemocy domowej,- znajomość środowiska lokalnego,- współpraca placówek pomocowych i instytucji działających na rzecz wsparcia osób doznających przemocy	<ul style="list-style-type: none">- zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,- Niski poziom świadomości obywatelskiej w zakresie problemu przemocy w rodzinie oraz problemu przemocy rówieśniczej,- niska skuteczność oddziaływania na sprawcę przemocy- bierność świadków przemocy- niewystarczające środki finansowe na uzupełnienie infrastruktury socjalnej o nowe miejsca pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- oferty szkoleniowe dostosowane do potrzeb osób zajmujących się pracą z rodzinami problemowymi,- akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie,- kampanie, akcje edukacyjno-informacyjne powodujące wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie przemocy domowej,- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą- Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania	<ul style="list-style-type: none">- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,- pogłębiający się problem bezrobocia, ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie,- problemy alkoholowe członków rodziny,- negatywne wzorce zachowań społecznych, przekazu w mediach- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc,- wydłużony proces karny, zbyt niskie kary,- mity i stereotypy społeczne oraz własne doświadczenia związane z przemocą,

	podtrzymujące przemoc domową, powstrzymujące przed ujawnieniem problemu i poszukiwaniem pomocy, powodujące nieuzasadnione oczekiwania społeczne w stosunku do służb podejmujących interwencje wobec przemocy.
--	---

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZMNIEJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA NA TERENIE MIASTA BĘDZINA.

Zadanie nr 1: KOORDYNACJA DZIAŁAŃ LOKALNYCH INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Realizacja działań	Wskaźniki realizacji działań
1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na występowanie przemocy w rodzinie - stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	- liczba wszczętych Niebieskich Kart, - liczba rodzin objętych Niebieskimi Kartami, - liczba wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych.
2. Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego - tworzenie grup roboczych zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, organizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.	- liczba utworzonych grup roboczych, - liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych, - liczba osób objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego/ grup roboczych, - liczba rodzin objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego/ grup roboczych.
3. Poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,	- liczba udzielonych porad, - liczba osób objętych pomocą, - zakres i rodzaj świadczonych

w tym: - punktów konsultacyjnych, - ośrodków wsparcia, - innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	usług.
---	--------

Zadanie nr 2: UDZIELENIE POMOCY I WSPARCIA OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE NA TERENIE MIASTA BĘDZINA

Realizacja działań	Wskaźniki realizacji działań
1. Współpraca z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy w rodzinie.	- liczba ośrodków wsparcia, - liczba miejsc w ośrodkach wsparcia.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	- liczba osób korzystających z pomocy ośrodków wsparcia.
3. Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa psychologicznego i prawnego.	- liczba osób objętych pomocą, - liczba udzielonych konsultacji psychologicznych, - liczba udzielonych konsultacji prawnych z podziałem na klasyfikację zgłaszanych spraw.
4. Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej z tytułu występującej przemocy w rodzinie.	- wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania, - liczba osób otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z tytułu występującej przemocy w rodzinie.
5. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie mieszkań socjalnych z zasobów komunalnych gminy.	- liczba przyznanych mieszkań socjalnych.
6. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	- liczba lokalnych kampanii społecznych.

7. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.	- liczba zajęć dla ofiar przemocy, - liczba uczestników zajęć.
8. Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	- praca socjalna, - pomoc w znalezieniu pracy, - pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie,
9. Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie oraz udzielanie stosownych informacji osobom zgłaszającym	- liczba zgłoszeń dotyczących podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie
10. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie

Zadanie nr 3: ODDZIAŁOWYWANIE NA SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE POPURZEC DZIAŁANIA KOREKCYJNO-EDUKACYJNE

Realizacja działań	Wskaźniki realizacji działań
1. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-odejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, - organizacja programów korekcyjno –edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno–edukacyjnych,

<p>2. Przeprowadzanie działań motywujących do zmiany zachowań</p>	<ul style="list-style-type: none"> -rozmowy motywujące do zmiany zachowań, -występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy , o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - kierowanie do udziału w działaniach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, - kierowanie do udziału w terapii uzależnienia.
---	--

Zadanie nr 4 : DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I EDUKACYJNE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Realizacja działań	Wskaźniki realizacji działań
<p>1. Diagnozowanie zjawiska występującej przemocy w rodzinie na terenie miasta poprzez współpracę i pozyskiwanie danych statystycznych z instytucji i organizacji przeciwdziałających przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba opracowanych diagnoz, - coroczne sprawozdanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie,
<p>2. Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez organizowanie i udział w ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych kampaniach edukacyjnych i społecznych oraz innych przedsięwzięciach profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość kampanii społecznych, - ilość zorganizowanych lokalnych konferencji i seminariów, - ilość osób uczestniczących w seminariach poświęconych przeciwdziałaniu przemocy, - ilość zorganizowanych ewentów na terenie miasta z zakresu przeciwdziałania przemocy.
<p>3. Przygotowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców (broszur, ulotek, informatorów) na temat zjawiska przemocy w rodzinie, kompetencji służb, obowiązujących procedur, itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba opracowanych materiałów.
<p>4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych poprzez prowadzenie poradnictwa, w szczególności działań edukacyjnych, służących wzmocnieniu ról</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek prowadzących poradnictwo, - liczba osób którym udzielono porad.

opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy.	
5. Rozpowszechnianie informacji teleadresowych o instytucjach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	- liczba opracowanych i rozdyskretuowanych broszur, plakatów, tablic informujących mieszkańców o zasobach instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
6. Prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych.	- liczba kampanii profilaktycznych
7. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży - tworzenie w programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy
Opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskiej Karty” oraz zmian wynikających z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	

**Zadanie nr 5 : PODNIESIENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I INNYCH PODMIOTÓW
REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE**

Realizacja działań	Wskaźniki realizacji działań
1. Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji na temat udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie a tym samym zwiększenie jakości i efektywności pomocy udzielanej ofiarom przemocy	- liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba uczestników szkoleń w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy, - liczba instytucji objętych szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, grup wsparcia	- liczba osób objętym wsparciem, - liczba superwizji, - liczba grup wsparcia.
3. Prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą	- liczba przeprowadzonych kampanii i zajęć edukacyjnych - liczba uczniów uczestniczących w kampaniach, konkursach oraz zajęciach edukacyjnych - liczba instytucji objętych kampaniami i zajęciami edukacyjnymi
4. Prowadzenie edukacji wśród dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją własną i innych,	- liczba przeprowadzonych warsztatów

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest dla mieszkańców miasta Będzina, a w szczególności: osób zagrożonych przemocą w rodzinie, osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- osób stosujących przemoc w rodzinie,

- świadków przemocy w rodzinie,
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Zadania ujęte w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy realizowane są przez Wydział Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej przy współudziale:

1. Członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie,
4. Komendanta Powiatowego Policji w Będzinie,
5. Komendanta Straży Miejskiej w Będzinie,
6. Przedstawicieli Sądu i Prokuratury w Będzinie,
7. Dyrektorów szkół, placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych,
8. Przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji pozarządowych,
9. Przedstawicieli jednostek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Będzinie,
10. Przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych,
11. Przedstawicieli służby zdrowia, w tym lekarzy internistów i pediatrów.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, iż zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy oraz wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawisk związanych z przemocą w rodzinie.
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zwiększenie dostępności i skuteczności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Usprawnienie przepływu informacji i diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb,
- Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się udzielaniem pomocy osobom dotkniętym przemocą,
- Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy,

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania zadań służących ochronie przed przemocą, w oparciu o środki uzyskane z zezwoleń na alkohol. Dysponentem wyżej wymienionych środków jest II Wiceprezydent Miasta Będzina.

Głównym źródłem finansowania zadań zawartych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 będą środki własne Gminy, pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

XI. MONITORING

Monitorowanie programu będzie ewaluowane przez systematyczną sprawozdawczość w postaci corocznie przyjmowanej przez Radę Miejską Będzina uchwały w tym zakresie. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

XII. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem w kwestii przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu tego

problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: jednym z nich jest wstyd, bezradność i nieufność, innym zaś obawa o własne zdrowie i życie. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest naczelnym składnikiem godności ludzkiej i dlatego winno odgrywać priorytetowe miejsce w kształtowaniu miejskiej polityki społecznej za pośrednictwem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025.

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto pada ofiarą przemocy, gdyż osoby te nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem pozostaje w czterech ścianach zacisza domowego. Od początku istnienia świata ludzie w różny sposób radzą sobie z bólem i zagrożeniem.

Przemoc może występować w każdej rodzinie, nie ma na to wpływu sytuacja materialna czy kręgi kulturowe i religia. Powoduje szeroko pojęte cierpienia psychiczne i fizyczne, chęć odwetu, nienawiść, a także uniemożliwia prawidłowy rozwój dzieci. Bardzo dużo kobiet – ofiar przemocy w rodzinie, to osoby wykształcone, zajmujące wysokie stanowiska, podobnie jest w przypadku mężczyzn, którzy są sprawcami. Wbrew pozorom, przemoc rodzinna to nie tylko fizyczne znęcanie się nad słabszymi członkami rodziny, dużo gorsze niż siniaki czy złamania są szkody psychiczne. Przemoc może być spowodowana utratą kontroli nad agresywnym zachowaniem sprawcy, poczuciem bezradności oraz siły i planowanym lub impulsywnym zachowaniem. Jednakże o przemocy decydują trzy podstawowe warunki:

- sprawca może sobie pozwolić na przemoc, gdyż czuje się bezkarny
- przemoc realizuje potrzeby sprawcy
- zachowanie to narusza dobro i prawa ofiary.

Sprawcy używają wielu metod w celu sprawowania kontroli nad ofiarą. Zaliczamy do nich m.in. Zastraszanie, społeczną izolację oraz psychiczne znęcanie się. Bardzo często ofiara jest poniżana, a jej wartość jako człowieka zaniżana. Pojawia się także zmuszanie do bezwarunkowego spełniania poleceń i posłuszeństwa. Z czasem ofiara staje się całkowicie zniewolona, gdyż myśli o sobie jako o człowieku drugiej – gorszej kategorii, przeżywa lęk i bezsilność. Przemoc w rodzinie jest ściśle powiązana z alkoholizmem, ponieważ w większości przypadków przemoc dokonywana jest właśnie pod wpływem alkoholu. Należy jednak pamiętać, iż alkohol nie jest bezpośrednią przyczyną tego rodzaju patologii, a zwykle jest swego rodzaju katalizatorem, który uwalnia agresję. Część przypadków przemocy w rodzinie dokonywana jest bez udziału alkoholu, a rodziny,

w których się ona odbywa zwykle postrzegane są w społeczeństwie za rodziny normalne

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie oraz nie rzadko choroby natury psychicznej. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Nadal wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemów ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie oraz brak gotowości do zmiany dotychczasowego trybu życia. Ponadto część błędnych przekonań będących w świadomości społeczeństwa powoduje, iż osoby doznające przemocy nie potrafią temu zjawisku zapobiec. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielalo wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będzie sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Żaden człowiek nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka powodujących jego cierpienie. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i na pewno całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie – trzeba każdego dnia podejmować wysiłki ukierunkowane na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się uniknąć tych jakże przykrych doświadczeń, a także inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie

przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Należy w tym względzie współdziałać z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które świadczyć mogą pomoc wszystkim osobom dotkniętym przemocą.

Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Należy w tym względzie współdziałać z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które świadczyć mogą pomoc wszystkim osobom dotkniętym przemocą. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 skierowany jest do Mieszkańców Będzina, zarówno do osób doznających przemocy domowej, jak również będących świadkami tego zjawiska. Opracowany Program pozwoli na dążenie do osiągnięcia wyznaczonych celów, które umożliwią dobrą współpracę jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i ich rodzin.